

Revision af statsstøttere reglerne for FoUoI

Forklarende note

Den foreslåede revision af rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation er direkte knyttet til resultatet af et såkaldt "fitness check", dvs. en udførlig evaluering af, om statsstøttere reglerne, som var en del af moderniseringen af statsstøttepolitikken, fortsat er egnede til formålet. De foreløbige resultater af dette fitness check er beskrevet i "Staff Working Document on the Fitness Check", som blev offentliggjort den 30. oktober 2020¹.

Dette fitness check bekræftede, at statsstøttere reglerne for FoUoI, som blev indført i 2014, generelt har fungeret efter hensigten og har bidraget til at fremme FoUoI-aktiviteter i EU uden at fordreje konkurrencen. Det fremgik også af interessenternes besvarelser, at det er vigtigt at sikre stabile regler efter den stejle læringskurve, der fulgte oven på moderniseringen af statsstøttere reglerne.

Fitness checket viste imidlertid også, at det er nødvendigt at foretage en række målrettede tekniske ændringer for yderligere at forenkle og præcisere anvendelsen af reglerne i såvel rammebestemmelserne for FoUoI-støtte som i de relevante artikler i den generelle gruppefritagelsesforordning. Derudover er der behov for at ajourføre disse regler for at afspejle markedsudviklingen og den teknologiske udvikling og for at fremme den grønne og den digitale omstilling af den europæiske økonomi.

Rammebestemmelserne for statsstøtte til FoUoI suppleres i praksis af den generelle gruppefritagelsesforordning, som fastsætter betingelser for, hvornår medlemsstaterne kan gennemføre statsstøtteforanstaltninger uden forudgående anmeldelse til Kommissionen. Sideløbende med revisionen af rammebestemmelserne for statsstøtte til FoUoI foretager Kommissionen en målrettet revision af den generelle gruppefritagelsesforordning, som også omfatter målrettede ændringer af de FoUoI-relevante bestemmelser deri.

Med henblik på ovenstående indeholder de reviderede rammebestemmelser for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation følgende målrettede forbedringer:

(1) For det første præciseres følgende definitioner:

- a) *Definitionen af innovationsklynger.* Formålet med revisionen er at præcisere, at digitale innovationsknodepunkter, også inden for rammerne af programmet for et digitalt Europa, kan betragtes som innovationsklynger efter den oprindelige definition i rammebestemmelserne. Ændringen skal således skabe klarhed for alle medlemsstaterne og relevante interessenter om, hvordan der kan ydes national støtte til digitale innovationsknodepunkter, uden at der ændres ved anvendelsesområdet for den aktuelle definition. Samtidig giver det også mulighed for at redegøre for, hvordan statsstøttere reglerne allerede støtter nogle af Kommissionens vigtige prioriteter, som f.eks. programmet for et digitalt Europa og Horisont Europa, der henviser til behovet for at støtte infrastrukturer såsom digitale innovationsknodepunkter, som stimulerer samarbejde, netværkssamarbejde og innovative løsninger.

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance>

- b) En anden målrettet præcisering vedrører definitionerne af **industriel forskning, eksperimentel udvikling samt procesmæssige og organisatoriske innovationsaktiviteter**. Fitness checket har således afdækket et ønske om nærmere afklaring af, hvordan definitionerne finder anvendelse på IT, softwareudvikling, herunder kunstig intelligens, og andre digitale teknologier, som fremmer gennemførelsen af Kommissionens industristrategi og digitale dagsorden. Selv om der i definitionerne ikke henvises direkte til digitaliseringsrelaterede FoUoI-aktiviteter, indgår disse allerede implicit i de eksisterende definitioner. Derfor indebærer de påtænkte præciseringer blot indførslen af en eksplicit henvisning til digitaliseringsaktiviteter for at gøre det klart, at aktiviteter inden for disse områder er omfattet af definitionerne, hvilket skaber større forudsigelighed og retssikkerhed omkring reglerne. Disse præciseringer påvirker ikke anvendelsesområdet for definitionerne eller de støtteberettigede aktiviteter, der er omfattet heraf.
- c) Hvad angår **innovationsaktiviteter i SMV'er** bekræfter den dokumentation, der blev indsamlet i forbindelse med fitness checket, at SMV'er fortsat står over for markedssvigt, som påvirker deres innovationsevne på grund af den ringe iværksættelse af aktiviteter inden for digitalisering og/eller vanskeligheder med at få adgang til innovationsstøtte. I den forbindelse bekræftede fitness checket, at de gældende statsstøtteregler for FoUoI vedrørende innovationsstøtte til SMV'er fortsat er gyldige og relevante. Nogle interessenter udtrykte imidlertid et ønske om større klarhed om, hvorvidt innovationsstøtte til SMV'er (som allerede defineret i og omfattet af de gældende regler) kan gå til at støtte digitaliseringsaktiviteter (såsom støtte til ydelser leveret af forskningsinfrastrukturer, teknologiinfrastrukturer eller innovationsklynger). Den nuværende definition ændres derfor for udtrykkeligt at præcisere, at ovennævnte aktiviteter allerede er støtteberettigede efter den eksisterende foranstaltning. Denne præcisering bør også bidrage til at skabe større synergi med Kommissionens investeringsprioriteter som beskrevet i SMV-strategien og industristrategien.

- (2) For det andet indføres der en definition og forenelighedskriterier med henblik på at give mulighed for at yde støtte til teknologiinfrastrukturer for at afspejle markedsudviklingen og den teknologiske udvikling og for at fremme investeringer inden for forskning, udvikling og innovation, som understøtter den grønne og den digitale omstilling. Ovennævnte vil også lette iværksættelsen af innovationsaktiviteter, navnlig blandt SMV'er, som ved hjælp af teknologiinfrastrukturer kan fremkomme med innovative løsninger på aktuelle samfundsmæssige udfordringer såsom klimaaendringer og den hurtige overgang til digitalisering i overensstemmelse med målene for den grønne pagt og industristrategien.

Ifølge de ændrede regler, og i modsætning til forskningsinfrastrukturer, vil teknologiinfrastrukturer hovedsagelig blive anvendt af industrien, og navnlig SMV'er, til at afhjælpe manglen på relevante faciliteter tættere på markedet til afprøvning af nye uprøvede teknologier med henblik på at afslutte udviklingen heraf, før de lanceres på markedet.

Den målrettede revision tager udgangspunkt i de eksisterende forenelighedsregler for FoUoI, nærmere bestemt reglerne for i) støtte til FoU-projekter inden for eksperimentel udvikling (relevant for teknologiinfrastrukturernes afprøvnings- og opskaleringsaktiviteter) og ii) investeringsstøtte til forskningsinfrastruktur.

Nærmere bestemt er der fastlagt forenelighedsbetingelser for teknologiinfrastruktur som følger:

- i) Den gældende definition er baseret på den, der beskrives i Kommissionens arbejdsdokument om teknologiinfrastruktur². Definitionen er udviklet af GD RTD på baggrund af erfaringerne med H2020-programmet (definitionen svarer til afprøvnings- og opskaleringsaktiviteter i den eksperimentelle udviklingsfase). Det skaber terminologisk overensstemmelse mellem statsstøttereglerne og reglerne for Horisont-programmet (som efterspurgt af interessenterne).
- ii) Der kan ydes støtte til teknologiinfrastrukturer på samme måde som til forskningsinfrastrukturer, idet støtten er begrænset til investeringsomkostninger.
- iii) Hvad angår støtteniveauet (støtteintensiteten) vil basisstøtteintensiteten være baseret på den, der gælder for eksperimentel udvikling (25 %), eftersom teknologiinfrastrukturer anvendes i forbindelse med afprøvnings- og opskaleringsaktiviteter i den eksperimentelle udviklingsfase³. Medlemsstaterne vil således ikke længere være tvunget til at tildele investeringsstøtte til hvert enkelt projekt vedrørende eksperimentel udvikling, som gennemføres af bestemte brugere af en teknologiinfrastruktur (hvilket pålægger en stor administrativ byrde), men vil i stedet kunne støtte investeringer i en teknologiinfrastruktur på én gang.

(3) For det tredje vil følgende revisioner rette op på den uforholdsmæssigt store administrative byrde, der påhviler medlemsstaterne, når de gennemfører støtte efter rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation:

a) I de reviderede rammebestemmelser fastsættes der regler om en forenklet metode til bestemmelse af de indirekte omkostninger ved FoU-projekter.

I den forbindelse indeholder ændringsforslaget en forenkling af metoden til bestemmelse af de støtteberettigede omkostninger ved FoU-projekter ved at give mulighed for at anvende en forenklet metode til bestemmelse af de indirekte omkostninger. På nuværende tidspunkt giver bestemmelserne i den generelle gruppefritagelsesforordning kun medlemsstaterne mulighed for at anvende forenklede omkostningsmuligheder, når projektet eller aktiviteten i det mindste delvist finansieres gennem en EU-fond (f.eks. Horisont, ESIF). Fitness checket viste, at der er behov for at anvende forenklede omkostningsmuligheder i bredere omfang ved bestemmelsen af støtteberettigede omkostninger. Eftersom det ofte er vanskeligt at kontrollere og påvise de faktiske indirekte støtteberettigede omkostninger, indebærer muligheden for at anvende forenklede omkostninger en væsentlige forenkling i

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0df85f8b-7b72-11e9-9f05-01aa75ed71a1>

³ Hvis der foretages en detaljeret undersøgelse, kan støtteintensiteten forhøjes for individuelle anmeldelser op til 40 %.

forbindelse med forvaltningsmyndighedernes tildeling af støtte til FoU-projekter. Ved fitness checket blev det desuden konstateret, at der ikke er nogen logisk begrundelse for at udelukke FoU-projekter, der finansieres med rent nationale midler (inklusive midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten), fra denne mulighed. Selv om den forenkede omkostningsmetode i forbindelse med bestemmelsen af de indirekte omkostninger er blevet accepteret i en række tidligere anmeldte sager vedrørende FoU-støtte, er den ikke blevet formaliseret før nu.

b) Det præciseres også, at tilsynet med den økonomiske aktivitets accessoriske karakter som defineret i punkt 20 i rammebestemmelserne skal foretages i 10 år.

Dette er nødvendigt for at bringe rammebestemmelserne i overensstemmelse med den 10-årige forældelsesfrist i procedureforordningenⁱ, dvs. den periode, hvorefter Kommissionen ikke længere har mulighed for at kræve tilbagebetaling af støtte, samt for at undgå, at der skal føres tilsyn på ubestemt tid, ud fra den betragtning, at det dyreste FoU-laboratorieudstyr næsten vil have mistet hele sin værdi efter 10 år.

Der er ingen tvivl om, at der i dag er endnu større behov for enkle statsstøtteregler for FoUoI. Vi forventer, at de målrettede tekniske ændringer af reglerne vil hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre offentlige støtteprogrammer (som kan tiltrække private investeringer) uden unødigt forsinkelse, og at de dermed kan hjælpe virksomheder såvel som forskningsinstitutioner med at udvikle nye teknologier. Disse nye teknologier vil på deres side danne grundlaget for lanceringen af grønne og digitale produkter og tjenester på markedet, hvilket vil ændre den europæiske økonomi i overensstemmelse med 2030-/2050-målene i den grønne pagt/programmet for et digitalt Europa. Nu, hvor reglerne er klare, kan medlemsstaterne også nedbringe den tid, der går mellem ansøgningen og den faktiske tildeling af midler.

ⁱ [Rådets forordning \(EU\) 2015/1589 af 13. juli 2015 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af artikel 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde](#) (EUT L 248 af 24.9.2015, s. 9).